

**Uchwała Nr.....
Rady Miejskiej w Mosinie
z dnia.....**

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i 1378) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821) Rada Miejska w Mosinie uchwała:

GMINNY

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

NA LATA 2021 – 2023

§ 1.

**ROZDZIAŁ I
WPROWADZENIE**

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 w Gminie Mosina opracowano w oparciu o art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (D. U. z 2020 r. poz. 821) w myśl, którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, stanowi jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną. Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. To ono tutaj nabywa wiedzę o otaczającym je świecie, panujących między ludźmi stosunkach. Uczy się wyrażać swoje uczucia (lęk, obawa, zadowolenie, gniew) oraz wartościowania co jest dobre, a co złe. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo.

Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje.

Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny) zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego.

W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Jednym z nowatorskich rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego.

Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów.

W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 - 2023 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami.

Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie, jako podstawowej komórce społecznej, przede wszystkim w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

ROZDZIAŁ II PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876),

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 i 956),
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 i z 2020 r. poz. 1492),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mosina na lata 2016-2026.

ROZDZIAŁ III

ZARYS DIAGNOZY SYTUACJI RODZIN W GMINIE MOSINA

Na dzień 31.12.2019r. Gminę Mosina zamieszkiwało 32 449 osób zameldowanych na pobyt stały oraz czasowy.

W zasobie Gminy znajdowały się 174 mieszkania komunalne oraz 14 mieszkań socjalnych, działały 32 przedszkola z oddziałami przedszkolnymi, 17 świetlic oraz kluby dla dzieci i młodzieży.

W 2019 roku pomocą społeczną zostało objętych 609 rodzin, w których żyło 1436 osób.

W 2019 roku z pomocy społecznej w formie świadczeń niepieniężnych lub świadczeń pieniężnych objętych było 125 rodzin z dziećmi do 18 roku życia.

1. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą OPS w Mosinie

	2018	2019
Rodziny		Liczba rodzin
z dziećmi do 18 r. ż	141	125
wielodzietne	28	13
niepełne	62	55

Częstym powodem korzystania przez rodziny z dziećmi ze świadczeń pomocy społecznej jest ubóstwo, bezrobocie a także bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego zarówno w rodzinach niepełnych jak i wielodzietnych.

Poddając analizie sytuację rodzin z dziećmi z terenu Gminy Mosina należy wziąć pod uwagę sytuację szkolną i przedszkolną oraz żłobki, które przedstawiają się następująco:

1) szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa im. RP Edwarda Raczyńskiego w Rogalinie,
- Szkoła Podstawowa im. Adama Wodziczki w Rogalinku,
- Zespół Szkół w Krośnie – Szkoła Podstawowa im. 15 Pułku Ułanów Poznańskich,
- Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Daszewicach,
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Mosinie,
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Mosinie,
- Szkoła Podstawowa w Pecnej,
- Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera w Czapurach,
- Szkoła Podstawowa „Pod Lipami” w Krosinku,

2) przedszkola:

- Przedszkole nr 3 Integracyjne w Mosinie,
- Przedszkole w Wiórku,
- Przedszkole nr 4 „Bajkowy Domek” w Mosinie,

- Przedszkole nr 2 „Wesołe Skrzaty” w Mosinie,
- Publiczne Przedszkole „Słoneczko” w Rogalinku,
- Publiczne Przedszkole „Akademia Odkrywców” w Krośnie,
- Prywatne Przedszkole „Koniczynka” w Mosinie,
- Przedszkole Niepubliczne im. Jana Wędrawniczka w Mosinie,
- Prywatne Przedszkole Happy House w Czapurach,
- Niepubliczne Przedszkole „Kasztanowe Ludki” w Daszewicach,
- Niepubliczne Przedszkole „Calineczka” w Mosinie,
- Zespół Wychowania Przedszkolnego Na bosaka w Dymaczewie Starym,

3) żłobki prywatne:

- Prywatny Żłobek „Akademia Odkrywców” w Krośnie,
- Prywatny Żłobek „Familijne Skrzaty” w Czapurach.

Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje ze szkołami w zakresie problemów opiekuńczo – wychowawczych z którymi borykają się poszczególne rodziny, a część dzieci z rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej objętych jest pomocą w formie dożywiania w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

Przedmiotowa pomoc udzielana była i jest w ramach realizacji wytycznych wynikających z uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 (M.P. poz. 1007).

Powołana wyżej uchwała stanowiła podstawę uchwalenia przez Radę Miejską w Mosinie w dniu 13 grudnia 2018 r. uchwały Nr III/10/18 w sprawie podwyższenia do 150% kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnej pomocy w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 oraz uchwały Nr III/9/18 w sprawie uchwalenia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023.

Dzieci i młodzież realizująca obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, którym przyznano w/w pomoc, spożywały posiłek w szkole lub przedszkolu oraz innym wskazanym przez szkołę miejscu. Poniżej zestawienie dzieci korzystających z posiłku.

2. Pomoc w formie dożywiania dzieci w szkole

	2018	2019
Ilość dzieci objętych posiłkiem w szkole	191	140
Ilość rodzin	110	76
Koszt programu	134 148,80 zł	117 480,00 zł

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2019 roku zorganizowała i sfinansowała letni wypoczynek dla 100 dzieci z rodzin z problemami społecznymi w terminie od 1 do 19 lipca 2019 r. w Jarosławcu w Kompleksie Ośrodków Wczasowo – Kolonijnych „Solar – Gryfia”.

W 2019 roku na terenie Gminy Mosina działało 8 świetlic opiekuńczo-wychowawczych, do których uczęszczało średnio 10-20 dzieci.

Dzieci miały zapewnioną opiekę wychowawcy i psychologa. Zabezpieczone były również środki na artykuły spożywcze, biurowe, doposażenie oraz na działalność kulturalno – edukacyjną. Prowadzone były także programy profilaktyczne.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Mosinie zatrudniony jest asystent rodziny, który systematycznie współpracuje z rodzinami wymagającymi wsparcia.

Poniżej przedstawiamy zestawienie ilości rodzin z którymi współpracował asystent rodziny.

3. Ilości rodzin współpracujących z asystentem rodziny

	2018	2019
Ilość rodzin	17	23
Ilość dzieci w rodzinach	39	49
z których: dzieci przebywające w placówce opiekuńczo-wychowawczej	2	1
Pogotowiu rodzinnym	4	4
Placówce socjalizacyjnej	3	3

Spośród w/w rodzin asystent rodziny w 2019 roku zakończył współpracę z 9 rodzinami. Głównym powodem zakończenia współpracy były:

- poprawa funkcjonowania rodziny i uzyskanie pełnej samodzielności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz załatwiania spraw urzędowych w 2 przypadkach,
- zmiana miejsca zamieszkania w 3 rodzinach,
- 2 rodziny zrezygnowały ze współpracy z asystentem rodziny,
- rezygnacja asystenta rodziny ze współpracy z uwagi na brak efektów w 1 rodzinie,
- uzyskanie pełnoletniości przez najmłodsze dzieci w 1 rodzinie.

W 2019 roku pięcioro dzieci z 2 rodzin, które były objęte wsparciem asystenta rodziny trafiło do pieczy zastępczej. Z rodzicami biologicznymi asystent rodziny prowadzi pracę na rzecz powrotu dzieci do rodziny. W celu zwiększenia efektywności podejmowanych działań asystent rodziny współpracuje z pedagogami szkolnymi, kuratorami Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej, Pogotowiem Rodzinnym i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu.

Głównymi problemami rodzin, które objęte są wsparciem i pomocą asystenta rodziny były:

- niskie umiejętności opiekuńczo – wychowawcze,
- niewydolność opiekuńczo – wychowawcza rodziców,
- bezrobocie w rodzinie,
- uzależnienie i współuzależnienia w rodzinie,
- przemoc w rodzinie,
- niezaradność życiowa,
- niski poziom kompetencji społecznych,
- niewłaściwe patologiczne relacje i więzi rodzinne.

Praca asystenta rodziny służy udzielaniu rodzinie wszechstronnej pomocy tak, aby mogła ona radzić sobie z trudnościami i w wystarczającym zakresie realizować zadania wynikające z funkcji rodziny. Wsparcie asystenta jest formą profilaktyki i przeciwdziałania takim zjawiskom pojawiającym się na gruncie życia rodzinnego, które obligują służby do umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Efektywność pracy asystenta rodziny nie jest mierzona ilością rozwiązanych w czasie problemów rodziny. O sukcesie można mówić wtedy, gdy u klientów nastąpią zmiany w postrzeganiu siebie, swojego dotychczasowego działania i otaczającego świata. Wzmocnienie poczucia sprawstwa, poczucia kompetencji w roli rodzica, samodzielność w radzeniu sobie z trudnościami życia rodzinnego, ale też umiejętność zwracania się po pomoc, poprawa funkcjonowania dzieci w rodzinie, w środowisku szkolnym.

Wobec rodzin, w których podejmowane działania nie przynoszą pożądanych zmian oraz w szczególnie niepokojących sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu dziecka, OPS zwraca się do Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego w Śremie lub do Prokuratury

Rejonowej w Śremie z prośbą o podjęcie działań zgodnych z kompetencjami tychże instytucji.

W procesie swojego rozwoju rodziny przeżywają różnorodne trudności (długotrwałą chorobą, niepełnosprawność, przemoc, niewydolność wychowawcza, problemy w realizacji własnych funkcji). Z doświadczeń pracowników pomocy społecznej wynika, że wsparcie rodziny poprzez intensywną, zorientowaną na zrozumienie, pogłębioną pracę socjalną oraz objęcie rodziny wsparciem asystenta, pozwalają na zaktywizowanie niejednokrotnie głęboko ukrytych naturalnych zasobów rodziny.

Pracownicy socjalni i asystent rodziny Ośrodka Pomocy Społecznej w Mosinie w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach.

4. Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, które stanowią przyczynę ubiegania się o wsparcie z Ośrodka Pomocy Społecznej w Mosinie

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin w 2018 roku	Liczba rodzin w 2019 roku
Bezdomność	22	36
Bezrobocie	108	85
Niepełnosprawność	167	160
Długotrwała lub ciężka choroba	324	320
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego	130	110
Przemoc w rodzinie	14	8
Alkoholizm	38	32
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	8	2
Zdarzenie losowe	6	7
Narkomania	5	2

Dokonując diagnozy rodzin należy mieć na względzie przemoc w rodzinie. Skala zjawiska przemocy w rodzinach jest niełatwa do oszacowania. Z danych OPS wynika, że rośnie liczba osób objętych wsparciem w związku z przemocą. Są to jednak dane dotyczące przemocy ujawnionej – na ogół sytuacji, gdy eskalacja zjawiska w rodzinie jest tak duża, że jej członkowie zgłaszają problem lub reagują na nią osoby z najbliższego otoczenia.

Wystąpienie zjawiska przemocy domowej angażuje zazwyczaj wiele lokalnych instytucji – Policję, ośrodek pomocy społecznej, sąd, ośrodek interwencji kryzysowej, szkołę.

W Gminie Mosina działa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie będący podstawowym ogniwem systemu reagowania na zjawisko przemocy.

Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie oraz świadczeniu pomocy osobom uwikłanym w przemoc służy Procedura „Niebieskie Karty”.

5. Wszczęte procedury „Niebieskiej Karty” w latach 2018 – 2019

Wszczęte procedury „Niebieskiej Karty”	2018	2019
Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty przez pracowników socjalnych	19	11
Ogółem liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	106	88

W 2019 roku procedurę „Niebieskiej Karty” prowadzono w 88 rodzinach, w których żyły 217 osoby (93 kobiety, 12 mężczyzn oraz 112 dzieci).

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Mosinie działa punkt terapeutyczny dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie.

W 2019 roku rodzinom wobec których była prowadzona procedura „Niebieskiej Karty” udzielano pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.

6. Świadczenie specjalistycznej pomocy osobom dotkniętym przemocą (poradnictwo)

	2018	2019
Specjalistyczna pomoc świadczona osobą dotkniętą przemocą w rodzinie: (ogółem) w tym:	205	165
poradnictwo psychologiczne	47	30
prawne	10	11
socjalne	205	121
poradnictwo zawodowe i rodzinne	137	3

Powyższe dane różnią się od danych zawartych w tabeli ust. 5, ponieważ w tabeli ust. 6 ujęte są dane z poprzednich lat (np. procedura wszczęta w 2017 roku była kontynuowana w 2018 roku).

Z doświadczeń pracowników socjalnych wynika, że procedura „Niebieskiej Karty” bywa niejednokrotnie narzędziem do rozgrywania konfliktu między małżonkami a także służy jako oręż do walki z małżonkiem podczas toczącej się sprawy rozwodowej.

W ramach procedury do pracy z osobami doświadczającymi przemocy oraz stosującymi przemoc powołany jest Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy, w skład którego wchodzi przedstawiciele różnych instytucji:

- jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Komisariatu Policji w Mosinie,
- Sądu Rejonowego w Śremie,
- oświaty i
- ochrony zdrowia.

Wsparcie dla osób z problemem przemocy świadczy również działający w strukturach OPS Punkt informacyjno – konsultacyjny dla ofiar i sprawców przemocy jak i dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.

Analizując zjawisko przemocy w rodzinie słusznym kierunkiem działań jest intensyfikacja pracy socjalnej z rodzinami doświadczającymi problem przemocy i uzależnień.

Zasadne jest kontynuowanie działań z zakresu profilaktyki, kontynuacja dobrych praktyk wypracowanych w ramach działających na terenie gminy jednostek takich jak: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Informacyjny – Konsultacyjny dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie, programy prowadzone przez szkoły na terenie gminy, prowadzenie świetlic opiekuńczo – wychowawczych.

Jak wynika z realizacji ustaw budżety domowe rodzin zasilają:

- świadczenie wychowawcze 500 +, które nie jest uwzględniane w dochodzie rodziny ubiegającej się o świadczenia z pomocy społecznej,
- świadczenia rodzinne wraz z dodatkami,
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- jednorazowe świadczenie 300+,
- dodatki mieszkaniowe, dodatek energetyczny –
- jednorazowe świadczenie „Za życiem”.

7. Realizacja zadań w Dziale Świadczeń Rodzinnych Ośrodka Pomocy Społecznej (dane na dzień 31.12.2019r.)

1) świadczenie wychowawcze (500+):

- przyjęto 5 475 wniosków o przyznanie świadczenia 500 +,
- wydano w związku z tym 4 915 informacji,
- 540 decyzji,
- łączna kwota wypłaconych świadczeń 500 + - 32 385 849,60 zł,
- ilość rodzin objęta pomocą – 453,

2) świadczenia rodzinne:

	il. świadczeń	kwota
- ilość wypłaconych zasiłków rodzinnych	- 19 738 -	2 214 970,57zł
- dodatek z tytułu urodzenia dziecka	- 99 -	83 953,70zł
- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	- 806 -	294 395,29zł
- samotne wychowywanie dziecka	- 874 -	163 111,50zł
- kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnospraw.	- 916 -	94 637,82zł
- rozpoczęcia roku szkolnego	- 2 183 -	104 801,04zł
- dojazdów do miejscowości, w której znajduje się szkoła	- 1 894 -	121 356,47zł
- zamieszkania w miejscowości, w której znajduje się szkoła	- 48 -	4 981,32zł
- wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	- 2 451 -	225 843,37zł
- zasiłki pielęgnacyjne w tym:	- 5 806 -	1 098 590,00 zł
- zas. piel. z tyt. niepełnosprawności art. 16 ust. 2 pkt 1	- 1 897 -	358 337,00 zł
- zas. piel. dla os. o znacznym st. niep. art. 16 ust. 2 pkt 2	- 2 071 -	392 208,00 zł
- zas. piel. o umiarkowanym st. niep. art. 16 ust. 3	- 1 677 -	317 536,00 zł
- zas. piel. pow. 75 l. art. 16 ust 2 pkt 3	- 161 -	30 509,00 zł
- świadczenie pielęgnacyjne	- 1 218 -	1 916 812,00 zł
- specjalny zasiłek opiekuńczy	- 137 -	84 692,00 zł
- zasiłek dla opiekuna	- 114 -	70 220,00 zł
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	- 265 -	265 000,00zł
- świadczenie rodzicielskie	- 742 -	676 454,00 zł
- „Za życiem”	- 4 -	16 000,00 zł

3) świadczenia z funduszu alimentacyjnego:

	2018	2019
Ilość rodzin korzystających ze świadczeń z FA na dzień	103	106
Liczba wniosków	112	106
Liczba wypłaconych świadczeń	1 657	1 725
Liczba wydanych decyzji	230	216
Łączna kwota wypłacanych świadczeń	753 420,00 zł	719 477,92 zł

4) dane ogólne:

- liczba zrealizowanych świadczeń rodzinnych	- 37 295	- 7 435 819,08zł
- liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	-	- 1 317
- liczba przyjętych wniosków	-	- 1 759
- liczba wydanych decyzji	-	- 2 171
wraz z decyzjami zmieniającymi., uchyleniami., nienależnie pobranymi		
- liczba dzieci, na które pobierane są świadczenia rodzinne	-	- 1 648

Analizując powyższe zestawienie stwierdzić można, że istotne wsparcie dla rodzin mają świadczenia rodzinne, świadczenie wychowawcze i świadczenia z funduszu alimentacyjnego, a dla matek nigdzie nieubezpieczonych świadczenie rodzicielskie przyznawane niezależnie od dochodu do czasu ukończenia przez dziecko 1 roku życia w kwocie 1000 zł miesięcznie.

W 2019 roku wypłacono 742 świadczenia na kwotę - 676 454,00zł.

ROZDZIAŁ IV OBSZARY PROBLEMOWE

W dokonany powyżej zarysie diagnozy sytuacji rodzin w Gminie Mosina zauważyć można dysfunkcje w zakresie wypełniania przez rodziny funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w realizacji tej funkcji spoczywa m. in. na jednostkach samorządu terytorialnego. Wsparcie to udzielane jest we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz wsparcia: sądem, Policją, instytucjami oświaty, podmiotami leczniczymi, związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Podjęmując działania na rzecz rodziny, należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawa dziecka. Pomoc rodzinie, zgodnie z zasadą subsydiarności, ma się opierać w pierwszej kolejności na jej zasobach i możliwościach oraz zasobach środowiska lokalnego.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zadania, które należy podejmować na rzecz rodzin z trudnościami funkcjonowania. Wiele z nich jest już realizowanych w ramach działań instytucji i podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy, jednak nadal istnieje potrzeba ich rozwoju i wzmocnienia.

Działania w zakresie wspierania rodziny dotyczyć będą następujących obszarów:

- wsparcie rodzin z dziećmi w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny,
- koordynacja działań różnych instytucji działających na rzecz rodziny,

- zmniejszenie skali zjawisk zaburzających prawidłowe funkcjonowanie rodziny (ubóstwo, bezrobocie, deficyty w obszarze prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, przemoc w rodzinie, brak lub niewystarczające kompetencje rodzicielskie).

ROZDZIAŁ V CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE SZCZEGÓŁOWE I ZADANIA

CEL GŁÓWNY- wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz działania profilaktyczne na rzecz wzmocnienia rodziny.

Cel szczegółowy I Propagowanie i inicjowanie działań na rzecz wspierania rodziny w wychowaniu dzieci		
Lp.	Zadania	Realizatorzy
1.	Realizacja programów przeciwdziałania patologii wśród dzieci i młodzieży.	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - szkoły z terenu gminy.
2.	Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii realizowanych w środowisku szkolnym i rodzinnym.	- Punkty Konsultacyjno – Informacyjne, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - świetlice opiekuńczo-wychowawcze,
3.	Wspieranie wychowawczej roli świetlic opiekuńczo-wychowawczych.	- organizacje pozarządowe. Finansowanie zadania - 474 000,00zł
4.	Finansowanie istniejących świetlic opiekuńczo-wychowawczych.	- Ośrodek Pomocy Społecznej. Finansowanie zadania – 117 000,00zł
5.	Upowszechnianie informacji o uprawnieniach rodziny oraz instytucjach i formach wsparcia	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - szkoły, - świetlice opiekuńczo-wychowawcze, - Punkty Konsultacyjno – Informacyjne, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - organizacje pozarządowe. Finansowanie zadania – 13 500,00zł
Cel szczegółowy II Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinie oraz umożliwianie wyjścia z zaistniałego kryzysu		
1.	Wspieranie i rozwój poradnictwa rodzinnego w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów,	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - szkoły (pedagog, psycholog), - świetlice opiekuńczo-wychowawcze,

	konsultacji oraz fachowej literatury.	- Punkty Konsultacyjno – Informacyjne, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - organizacje pozarządowe. Finansowanie zadania – 150 000,00zł
2.	Zapewnienie pomocy asystenta rodziny, rodzinom wykazującym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	- Ośrodek Pomocy Społecznej. Finansowanie zadania – 210 000,00zł
3.	Finansowanie szkoleń w celu podnoszenia kompetencji i kwalifikacji osób pracujących na rzecz rodzin.	- Ośrodek Pomocy Społecznej. Finansowanie zadania – 10 000,00zł
4.	Zapewnienie dostępu do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego.	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - szkoły (pedagog, psycholog), - świetlice opiekuńczo-wychowawcze, - Punkty Konsultacyjno – Informacyjne, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - organizacje pozarządowe. Finansowanie zadania - 72 000,00zł
5.	Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i wykluczeniem społecznym oraz motywowanie do podjęcia terapii.	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Policja, - szkoły (pedagog, psycholog). - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Organizacje pozarządowe. Finansowanie zadania - 210 000,00zł
6.	Upowszechnianie form aktywnej integracji takich jak: aktywizacja zawodowa, społeczna, edukacyjna i zdrowotna.	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - asystent rodziny, - organizacje pozarządowe. Finansowanie zadania – w ramach funkcjonowania OPS
Cel szczegółowy III Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka		
1.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom potrzebującym.	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - organizacje pozarządowe działające na rzecz pomocy rodzinie. Finansowanie zadania – 151 500 000,00zł
2.	Dożywianie dzieci i młodzieży szkolnej.	- Ośrodek Pomocy Społecznej,, - szkoły,

		- świetlice opiekuńczo-wychowawcze, - organizacje pozarządowe. Finansowanie zadania – 400 000,00zł
3.	Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy.	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, - szkoły (pedagog, psycholog), - organizacje pozarządowe. Finansowanie zadania – 6 000,00zł
4.	Wspieranie systemu rodzinnej opieki zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodziny naturalnej.	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - organizacje pozarządowe. Finansowanie zadania – 360 000,00zł
Cel szczegółowy IV Współpraca i wspieranie organizacji różnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży		
1.	Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży.	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - organizacje pozarządowe. Finansowanie zadania - 270 000,00zł
2.	Rozwijanie aktywnych form integracji społecznej wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym („Dzień dziecka”, „Dzień sportu”, „Mikołaj”, spotkania opłatkowe, i inne).	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - świetlice opiekuńczo-wychowawcze, - szkoły, - organizacje pozarządowe, - Policja, - Komitety osiedlowe, - Rady sołeckie Finansowanie zadania - 42 000,00zł

ROZDZIAŁ VI REALIZACJA PROGRAMU

1. Założenia ogólne

Do realizacji poszczególnych celów prowadzą działania, których wybór został poprzedzony szczegółową analizą sytuacji danej rodziny.

Podstawowym narzędziem służącym do diagnozy jest rodzinny wywiad środowiskowy. Działania wspierające rodziny odnoszą pozytywne skutki wówczas, gdy są prawidłowo rozpoznane i mają charakter profilaktyczny i ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dziecka, kształtowanie właściwych wartości i norm w procesie wychowania.

Działania profilaktyczne winny być skierowane do rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych zagrożeniami oraz przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821) definiuje m. in. zakres zadań do realizacji przez gminy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;*
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;*
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:*
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.”*

Powyższe zadania zawarto w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 do realizacji przez wskazane w tym Programie osoby i podmioty.

2. Praca z rodziną

Praca z rodziną ukierunkowana jest na wzmocnienie więzi uczuciowych, pomoc w integrowaniu rodziny z otoczeniem, pomoc w odbudowie funkcji opiekuńczo-wychowawczych, minimalizowaniu czynników negatywnych dla dziecka.

Praca na rzecz rodziny odnosi pozytywny skutek, wówczas, kiedy jest prowadzona przez profesjonalnie przygotowaną kadrę w formie poradnictwa specjalistycznego, terapię i mediację, pomoc prawną w zakresie prawa rodzinnego. W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań wszystkich instytucji i służb działających na rzecz rodziny. Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie realizuje zadania wynikające z ustawy poprzez szeroko rozumianą profilaktykę oraz budowę lokalnego systemu wsparcia oraz współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze profilaktyki ukierunkowanej na dziecko i rodzinę.

3. Asystent rodziny

Rodziny mające trudności w pełnieniu ról opiekuńczych i wychowawczych są wspierane przez asystenta rodzin, który pomaga w przezwyciężeniu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci. Jego zadaniem jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej i niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania sytuacji kryzysowej rodziny.

Asystent rodziny pracuje z całą rodziną, ponieważ ich problemy są ściśle powiązane. Zadaniem asystenta jest wzbudzenie w podopiecznych wiary w swoje możliwości oraz motywowanie do podejmowania działań do tej pory uznawanych za niemożliwe.

Przy wykonywaniu swoich obowiązków asystent współpracuje z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami i osobami specjalizującymi się w dziedzinach na rzecz dziecka i rodziny. Po zakończeniu pracy z rodziną asystent nadal monitoruje jej funkcjonowanie.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na jednego asystenta rodziny nie może przypadać więcej niż 15 rodzin.

4. Inne formy działania w ramach realizacji celów:

- 1) systematyczna współpraca instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej,
- 2) edukacja rodzin zagrożonych dysfunkcją oraz wczesna interwencja w tych rodzinach,
- 3) wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- 4) wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę socjalną z rodziną,
- 5) upowszechnianie informacji o instytucjach świadczących specjalistyczne poradnictwo.

ROZDZIAŁ VII ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Mosina. Adresatami są dzieci i rodziny z terenu Gminy przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej. Wszystkie dzieci wymagają ochrony swoich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej.

Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo.

Często niski poziom wykształcenia rodziców, bezradność oraz liczne dysfunkcje, czy zachowania patologiczne w rodzinie przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w takich rodzinach.

Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej. Stworzenie dzieciom z tych rodzin możliwości uczestniczenia w zajęciach świetlic opiekuńczo-wychowawczych i kół zainteresowań ma na celu pomoc w odrabianiu lekcji, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz kreowanie prawidłowych wzorców zachowania.

Program skierowany jest również do rodzin, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską lub które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej, a także tych których dzieci przebywają już w pieczy zastępczej. Jego realizacja będzie polegać na zasadach współdziałania w koalicji z partnerami środowiska lokalnego tj. instytucje państwowe, samorządowe, służba zdrowia, organizacje pozarządowe oraz innymi podmiotami, które specjalizują się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Dzięki wspólnie podejmowanym działaniom dopracowane zostaną odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie.

ROZDZIAŁ VIII PODMIOTY ŚWIADCZĄCE POMOC W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie,
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mosinie,
- 3) Komisariat Policji w Mosinie,
- 4) Sąd Rejonowy w Śremie Wydział VIII Rodzinny i Nieletnich,
- 5) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Śremie,
- 6) Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Puszczykowie,
- 7) placówki oświatowe,
- 8) organizacje pozarządowe,
- 9) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu, ul. Słowackiego 8.

Dane adresowe i telefoniczne powyższych placówek uzyskać można w Ośrodku Pomocy Społecznej, w Mosinie, ul. Dworcowa 4, 62-050 Mosina – telefon: 61 8 192-082 lub na stronie internetowej (www.ops.mosina.pl).

ROZDZIAŁ IX OCZEKIWANE REZULTATY:

- 1) poprawa funkcjonowania rodzin z problemami poprzez zrealizowanie celów szczegółowych,
- 2) gromadzenie danych na temat działań podejmowanych na rzecz opieki nad dzieckiem i rodziną,
- 3) poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym,
- 4) poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży,
- 5) zmiana postaw społecznych,
- 6) zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych,
- 7) ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego.

ROZDZIAŁ X ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023 odbywać się będzie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Mosinie, w ramach środków przeznaczonych na wsparcie rodzin.

ROZDZIAŁ XI SPÓSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU

Monitorowanie programu umożliwi wgląd w realizację działań, ocenę ich skuteczności oraz możliwość podejmowania bieżącej korekty. Odbywać się będzie na podstawie sprawozdawczości sporządzanej w corocznym sprawozdaniu merytorycznym z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej, przedkładanym Burmistrzowi Gminy Mosina, w terminie do 31 marca każdego roku. Dodatkowo sporządzane będą sprawozdania rzeczowo- finansowe z zakresu wspierania rodziny, które przekazywane będą wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

ROZDZIAŁ XII EWALUACJA PROGRAMU

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji oraz zmianie w zależności od potrzeb i możliwości finansowych, przez asystenta rodziny, pracowników socjalnych oraz podmioty wskazane do realizacji Programu.

ROZDZIAŁ XIII PODSUMOWANIE

Celem działań profilaktycznych jest zapobieganie negatywnym zjawiskom, zarówno tym, które mogą zaistnieć, jak i tym które już istnieją. Istotne znaczenie mają działania profilaktyczne skierowane do rodzin wymagających wsparcia ze strony osób i instytucji powołanych do tego zadania.

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i ich rodzin.

Wsparcie rodziny może odnieść pozytywny skutek wówczas, gdy zostaną stworzone warunki do wyeliminowania negatywnych czynników zakłócających jej rozwój.

Szansą na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku jest wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału poprzez zdobycie nowych umiejętności w funkcjonowaniu rodziny.

Pomoc na rzecz rodzin nakierowana winna być w pierwszej kolejności na wykorzystanie własnych zasobów i możliwości, jeśli to zawodzi wówczas rodzina wymaga specjalistycznego wsparcia.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Mosina.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821) do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu.

Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, Policja).

Priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje wsparcia instytucjonalnego.

Każdy potrzebujący powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego.

Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne zarówno z ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Niniejszy program zawiera kierunki polityki prorodzinnej państwa. Celem głównym programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, a cele szczegółowe programu wskazują zadania do realizacji oraz realizatorów poszczególnych działań.

Z uwagi na utratę ważności poprzedniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny, który obejmował okres 2018 -2020 podjęcie powyższej uchwały jest uzasadnione.